

MAKTABGACHA TA'LIM TIZIMIDA INNOVATSION TA'LIM
MUHITINI TASHKIL QILISH

SHAHNISABZ DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

MAKTABGACHA TA'LIM KAFEDRASI O'QITUVCHISI

RAXMATOVA MAFTUNA UKTAMJON QIZI

*ABDULLAYEVA MUNISA NURBEK QIZI 2-BOSQICH 2.22 GURUH
TALABASI*

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim tizimining bo'g'ini hisoblangan maktabgacha ta'limni tubdan isloh qilish yangi ilg'or innovatsion texnologiyalarni tashkil qilish va bu boradagi ishlarni amalga oshirishda pedagog xodimlarning bilim ko'nikma malakalarini oshirishga qaratilayotgan e'tibor haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: ta'lim-tarbiya, pedagog xodim, multimedia texnologiyalari, innovatsion ta'lim texnologiyalari, qonun,qaror

Har bir mamlakatning iqtisodiy qudrati, ijtimoiy-ma'naviy hayot darajasining yuksalishi ta'lim tizimining raqobatbardoshligi, ilm-fan taraqqiyoti bilan belgilanadi. Shu bois, O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasida ta'lim sohasini tubdan takomillashtirish, ta'lim sifatini oshirish, intellektual salohiyatli, jismoniy barkamol avlodni shakllantirish, aniq fanlarni chuqurlashtirib o'qitish va iqtisodiyotning turli sohalari uchun malakali kadrlarni tayyorlash ustuvor vazifalar sifatida belgilangan bo'lib, pirovardida bugungi davr talabiga javob bera oladigan ta'lim tizimni yaratish ko'zda tutildi.Hozirgi kunda jadal sur'atlarda rivojlanib borayotgan axborot texnologiyalar asrida ta'lim tizimining bo'g'ini hisoblangan maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish ilg'or pedagogik texnologiyalarni qo'llash pedagog xodimlarning bilim salohiyatlarini oshirish ta'lim sifatini yanada yaxshilaydi.Shiddat bilan o'zgarib borayotgan dunyoda yashay oladigan yoshlarni tayyorlash uchun asosiy vazifasini muayyan miqdordagi bilimlarni berishdan iborat deb hisoblaydigan an'anaviy ta'lim yo'sini mutlaqo yetarli emas. Chunki ilm-fan va texnika shu darajada rivojlandiki, endi odam biror fandagi eng asosiy tushunchalarni ham xotirasida saqlab qola olmaydi. Buning ustiga, tinimsiz o'zgarishlardan iborat bo'lib qolgan hayotga mustaqil qadam qo'yayotgan yoshlar ana shunday o'zgarishlarga ham intellektual, ham ma'naviy jihatdan tayyor bo'lmasa, raqobatlar kurashidan iborat dunyoda o'z o'rnini topolmasligi mumkin.

Hozirgi kunda ta'lim tizimida boy tajribalar yig'ilgan. Chunonchi, ishbilarmonlik o'yinlari, kompyuterli o'qitish, individuallashtirilgan o'qitish, insonparvarlik, hamkorlik, shaxsni erkin tarbiyalash va hokazo.Hozirgi kunda

ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar hamda maktabgacha ta'lim tizimida qo'llaniladigan o'quv uslubiy me'yoriy hujjatlar hamda jahon tajribasidan andoza olgan holda maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarini o'z kasbining yetuk mutaxassisi bo'lgan pedagog kadrlar o'z bilim ko'nikma malakalaridan foydalangan holda bolalarga zamonaviy ta'lim texnologiyalari orqali ta'lim tarbiya berish muhim ahamiyatga ega. Innovatsion ta'lim texnologiyasi - bu o'quv jarayonining samaradorligini oshirish va ta'lim va ta'lim faoliyati uchun eng yaxshi shart-sharoitlarni yaratish uchun mavjud usullar va vositalarni yangi yoki sifat jihatidan yaxshilashni o'z ichiga olgan o'quv va ta'lim faoliyatini tashkil etish metodologiyasi. jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining hozirgi tendentsiyalari.

Ta'limdagi innovatsiyalar ta'lim sohasidagi innovatsiyalarning paydo bo'lishiga qaratilgan kompleks tadbirlarni o'z ichiga oladi. Bu innovatsiyalar ta'lim jarayonini tashkil etishning usul va uslublari, ta'lim va tarbiya jarayonida foydalaniladigan resurslar, ilmiy nazariyalar va tushunchalar bo'lishi mumkin. Innovatsiya yangi ilmiy bilimlarni, qandaydir kashfiyotlarni, ixtirolarni olishga qaratilgan tadqiqot faoliyatidan foydalanish orqali rivojlanadi. Bundan tashqari, innovatsiyalarning paydo bo'lishi loyihalash ishlarining natijasi bo'lishi mumkin, bunda mavjud ilmiy nazariyalar va tushunchalar asosida amaliy harakatlarni amalga oshirish imkoniyatini aks ettiruvchi instrumental va texnologik bilimlar rivojlanadi. Shunday qilib, innovatsion loyihalar yaratiladi, bu esa keyinchalik yangi texnologiyalarning paydo bo'lishiga olib keladi. Innovatsiyalar ta'lim faoliyati jarayonida ham rivojlanadi. O'quv jarayonida talabalarning nazariy va amaliy bilimlari rivojlanadi, keyinchalik ular amaliy hayotning innovatsiyalar yaratish bilan bog'liq turli sohalarida qo'llanilishi mumkin. Ta'lim jarayonida zamonaviy infratuzilmaning mavjudligi. U o'qitishning yangi shakl va usullarini, xususan, masofaviy ta'limni qo'llashga yordam beradigan axborot, texnologik, tashkiliy va kommunikatsiya komponentlariga asoslanishi kerak. Ta'limda innovatsion texnologiyalar o'qitishda muayyan yondashuvlarni qo'llash asosida qo'llaniladi, ya'ni. yangi texnologiyalarni rivojlantirish uchun asos bo'lgan talablar va maqsadlarni o'z ichiga olgan tamoyillar. Pedagogik sohadagi barcha innovatsiyalar jamiyat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining hozirgi bosqichiga qat'iy mos kelishiga asoslanadi.

Hozirgi vaqtda ular o'quvchilarning mustaqilligini rivojlantirishga, o'z-o'zini o'rganish va o'z-o'zini rivojlantirish qobiliyatlarini shakllantirishga, o'quv dasturlarini mexanik ravishda emas, balki ongli ravishda o'zlashtirishga qaratilishi

kerak. Mamlakatimizdagi deyarli barcha maktabgacha ta'lim tashkilotlari zamonaviy kompyuter va telekommunikatsiya texnologiyalari bilan jihozlangan. Bu esa, o'z navbatida, tarbiyachilarning o'z mehnat faoliyatlariga yangicha yondashuvlarini talab etadi.

Ta'lim jarayoniga yangi texnologiyalarni joriy etilishi, tarbiyachini texnik vositalar tomonidan siqib chiqishiga emas, balki yangicha yondashuv orqali uning vazifasi va rolini o'zgartirib, tarbiyachilik faoliyatini yana-da serqirra, ijodiy va kreativ yondashuvga asoslangan kasbga aylantiradi. Maktabgacha ta'limni tashkil etish sohasida ilg'or xorijiy tajribani, maktabgachayoshdagi bolalarga ta'lim va tarbiya berish sohasida innovatsion usullar va samaralipedagogik amaliyotlarni o'rganish, davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatiga jalb etish va joriy etish bo'yicha ishlarni doimiy asosda tashkil etish; maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim va tarbiya berishni tashkil etish sohasida ilg'or xorijiy tajribani jalb etish yo'li bilan respublikada maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishga ko'maklashish; kutubxona fondini shakllantirish va maktabgacha ta'limning mavzuli yo'nalishlari bo'yicha o'quv-metodik va ilmiy-texnik adabiyotlar bilan, shuningdek, maktabgacha ta'limning xorijiy modellariga moslashtirish bo'yicha metodik qo'llanmalar bilan muntazam ravishda to'ldirish; shu jumladan, maktabgacha ta'lim sohasida nazariy ishlanmalarni va ilg'or xorijiy tajribani ta'lim-tarbiya jarayoniga joriy etish uchun tajriba-eksperimental baza sifatida to'g'ridan to'g'ri ishtirok etish orqali respublika maktabgacha ta'lim tizimining yosh istiqbolli ilmiy-pedagog kadrlari malakasini oshirishni tashkil etishga ko'maklashish; ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishning ilg'or xorijiy metodikalarini keng qo'llash asosida ta'lim faoliyatini amalga oshirish, maxsus treninglar va mavzuli seminarlarni tashkil etish va o'tkazish; respublikaning davlat maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyachilari va metodistlarini faol jalb etgan holda ta'lim berish va tajriba almashishni tizimli asosda tashkil etish va amalga oshirish uchun tayanch maktabgacha ta'lim tashkilotlari sifatida faoliyat ko'rsatish.

Maktabgacha ta'lim sohasida ilg'or pedagogik zamonaviy innovatsion ta'lim tizimini tashkil qilish bugungi kun zamon talabiga mos hisoblanadi. Har jihatdan yetuk barkamol sog'lom avlodni tarbiyalashda maktabgacha ta'lim juda katta ahamiyatga ega hisoblanadi. Shu jihatdan olib qaraydigan bo'lsak maktabgacha ta'lim tizimida malakali yetuk kadrlarni jalb qilish ahamiyatlidir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari Milliy bazasi. Lex uz
2. O'zbekiston Respublikasining Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga rivojlanishiga qo'yiladigan davlat talablari
3. Bolalar iqtidorini erta aniqlashning psixologik pedagogik metodikalari majmuasi (2010)